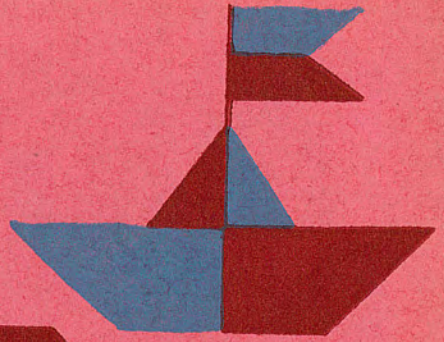

7

XX
GALEB
XX

1945

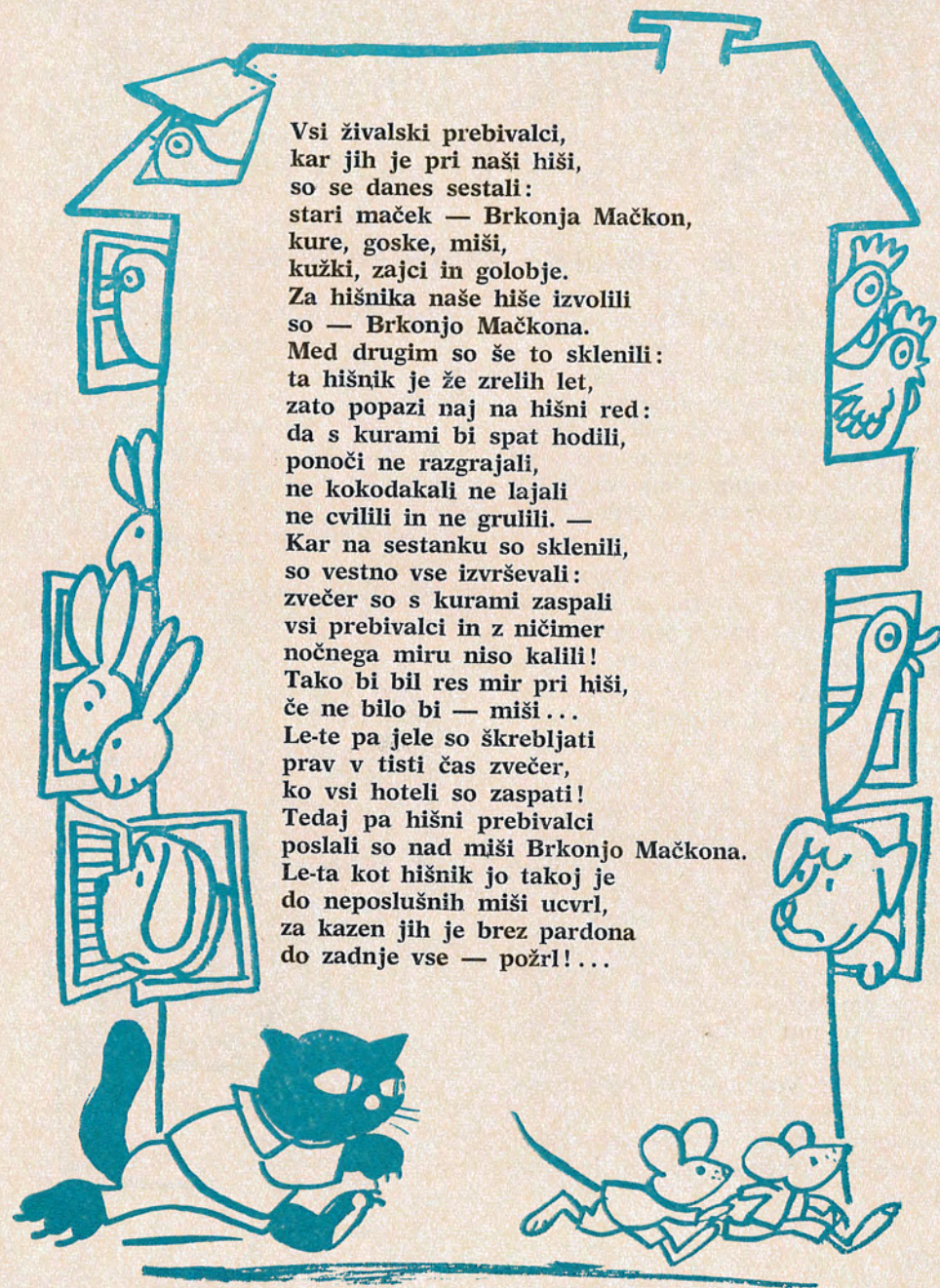
1965

MIŠKE - RAZGRAJALKE

Vsebina:

Danilo Gorinšek: Miške — razgrajalke	145
Angelo Cerkenik: Resnici glave ne odrobiš, ker resnica ne umira	146
Stana Vinšek: Modri izreki	149
Tone Seliškar: Morska deklica	150
Gustav Strniša: Pomlad	152
Zdenka Jerman: Dežela bedakov	153
Fran Roš: Mamica moja	155
Dušan Kuret: Čudovita in nepozabna Planica 66	156
Miro P.: Ogromne predpotopne živali	158
Miro P.: Ali že veš, da	159
Kolač — norveška pravljica	160
Meta Rainer: Mamina škrata	161
Angelo Cerkenik: Junak Miha	162
Gema Hafner: Polž — poštar	164
Neža Maurer: Sonček ima vročino	165
Vojan Arhar: Sklanjatev	165
Gustav Strniša: Piščanček Pio	166
Dopisi naših šolarjev	167
Zapojmo: Stana Vinšek — T. Mayzner:	
DEŽEK, Utva — Ciril Pregelj: VERICA	168

Vsi živalski prebivalci,
kar jih je pri naši hiši,
so se danes sestali:
stari maček — Brkonja Mačkon,
kure, goske, miši,
kužki, zajci in golobje.
Za hišnika naše hiše izvolili
so — Brkonjo Mačkona.
Med drugim so še to sklenili:
ta hišnik je že zrelih let,
zato popazi naj na hišni red:
da s kurami bi spat hodili,
ponoči ne razgrajali,
ne kokodakali ne lajali
ne cvilili in ne grulili. —
Kar na sestanku so sklenili,
so vestno vse izvrševali:
zvečer so s kurami zaspali
vsi prebivalci in z ničimer
nočnega miru niso kalili!
Tako bi bil res mir pri hiši,
če ne bilo bi — miši ...
Le-te pa jele so škrebljati
prav v tisti čas zvečer,
ko vsi hoteli so zaspali!
Tedaj pa hišni prebivalci
poslali so nad miši Brkonjo Mačkona.
Le-ta kot hišnik jo takoj je
do neposlušnih miši ucvril,
za kazen jih je brez pardona
do zadnje vse — požrl! ...

9. VELIKI OBRAČUN

Veseljachenje v Volkunovi grajski dvorani je potihnilo, akordi plesne glasbe so zamrli, poslednji gostje so se leno oblačili v plašče, se poslavljalji od precěj zlovoljnega, zdolgočasenega kneza in se počasi spuščali po velikem mramornatem stopnišču na dvorišče, kjer so jih čakale razkošne kočije.

Volkun je ostal sam. Čeprav je težko prenašal samoto, je le komaj čakal, da so se gostje poslovili.

»Sit sem že bil — njih in njihovega norega plesa! Da so se le skidali od tod! Najrajši bi jih bil pognal!« je dal duška nevolji in zaploskal.

V dvorano je priteknel dvorjanik Vojin in ga ponižno vprašal, kaj želi. Volkun mu je ukazal, naj poskrbi za večerjo, pa čeprav je že pozno. Izrazil je tudi željo, da bi mu pri večerji delal družbo Črni vran. Spomnil se je, da je bil Črni vran že pred poldrugo uro izginil. Rekel mu je bil, da se gre malce pozabavati k Biserki. Čudno se mu je zdelo, da se tako dolgo muči v mramornatem stolpu. Naročil je Vojinu, naj nemudoma stopi v mramorni stolp in pokliče Črnega vrana, še prej pa naj pokliče zdravnika Vračnika. Vojin je urno stekel.

Medtem je že prihitel h knezu Vračnik in ga vprašal, če mu nema ni slabo.

»Slabo?« se je zakrohotal. »Lačen sem kakor sestradan volk pozimi. Sedi, Vračnik, upam, da boš tudi ti rad delil z menoj kos svinjske pečenke.«

Vračnik je sprva onemel, nato pa izjecljal:

»Svinjsko pečenko — zdaj ob tej pozni uri? Vem, presvetli knez, da

se hudujete name, kljub temu pa vam moram znova nasvetovati: ne bašite se s svinino, zlasti ne ob tako pozni uri! Hud krvni pritisk imate! Utegne se primeriti...«

Volkun mu je jezno segel v besedo:

»Tvojih nasvetov sem že do grla sit! Sem mar dojenček?«

Medtem je potrkal in stopil v dvorano Vojin. Skušal je nekaj povedati, pa ni mogel iz sebe zvabiti niti glasu. Tresel se je kakor ozmerjan in pretepen pes.

»Spregovori vendar! Kje je Črni vran?« je zarezal knez nad njim.

Vojin je jecljal in lovil sapo kakor umirajoči:

»Pre... pre... pre... svet... svetli knez, gro... gro... groza... Pot me obliva...«

»Zadavil te bom, jecljač nemarni!« je zavpil knez, poskočil in se zagnal proti njemu.

Vojin se je prestrašen umaknil, se zbral in dejal:

»Vrata v mramorni stolp so bila zaklenjena z notranje strani. Vojaški so mi morali pomagati, da sem vdrl v stolp. Z veliko gredo smo sunili vrata, suvali, dokler se niso vdale... Potem pa... potem... Črni vran, Črni vran leži v mramornem stolpu. Zvezan je z debelo vrvjo. V ustih ima zatlačeno cunjo. Oči ima zaprte... Ne vem, ali je še živ...«

Volkun se je nekolikanj pomiril, je pa Vojina nahrulil in mu ukazal, naj se pri priči vrne v stolpno klet, naj vzame Črnemu vranu cunjo iz ust, naj ga razveže in koj pripelje ali prinese v dvorano. Vprašal je še, kaj je z Biserko. Vojin ni vedel, kaj naj mu odgovori. Po kratkem premisleku se mu je zlagal, da se ni zmenil zanj, češ da je vso pozornost posvetil Črnemu vranu. Vojin je v resnici prav dobro vedel, da Biserke ni več v stolpu.

Volkun je zbesnel in ga nagnal. Vračnik je prosil kneza, naj se ne razburja, češ da bi se utegnilo primeriti...

Volkun mu je kakor z ostrim mečem presekal besedo:

»Utegnilo primeriti... utegnilo primeriti... Ali sploh znaš kaj drugega ziniti? Da bi te bes, tebe in tvoje cmeravo javkanje! Skidaj se rajši v mramorni stolp in poglej, kaj se je pravzaprav zgodilo! Biserka ga ni mogla zvezati!«

Vračnik je bil vesel, da se mu je lahko spraval izpred oči, in jo je na vse pretege naglo odkuril.

Volkun se je bolj vlekel ko hodil.

»Duši me! Zadušilo me bo!« je tarnal, se privlekel do okna in ga odprl. Počasi se je vrnil k mizi in je, kakor da mu je vzelo noge, padel v naslonjač. Na okno je priprhutala Čebļjavka, se zakrohotala in zapela: »Ho-ho-ho...«

Oj, stoglavni zmaj, resnice v okove ne vkleneš,

ne zapreš nikdar je, ker resnica stolpe mramorne podira, stolpe mramorne podira!»
Volkun je napel vse sile, da se je vzdignil, ji s pestjo zažugal in s pojemajočim glasom zavpil:

»Pošast, poberi se od tod!«

Čebljavka se je zahotela, razposajeno zaprhutala s perutnicami in odletela. Prav tedaj sta Vračnik in Vojin s truščem odprla vrata in bolj prinesla ko pripeljala onemoglega Črnega vrana.

Vračnik je pojasnil knezu, da je nekdo silovito sunil Črnega vrana pod brado in ga potopil v globoko nezavest. Napovedal je, da si bo kmalu opomogel, čeprav se mu, nekaj zaradi preobilne pijače, nekaj zaradi vražje hudega udarca, močno šibijo noge.

Volkun je mračno zasikal:

»Kaj se je zgodilo? Govori, Črni vran!«

Črni vran je zbral vse svoje moči, da mu je lahko, šepetaje povedal:

»Nepojmljivo, presvetli knez. Še nikdar nisem ne dal ne dobil tako železnato silovitega udarca. Bilo mi je, kakor da sem strmoglavil v brezno. Zaslíšal sem, kakor skozi gosto meglo, peklenski krohot... Bila je tema, nisem videl, kdo me je sunil.«

Volkun je nestrpnost vprašal:

»Pa Biserka?«

Črnemu vranu se je tresel glas, šlo mu je na jok, ko je povedal, da je Biserka — izginila.

V Volkunovi notranjosti so vzplameneli ognji divjega besa, je pa samo še onemoglo hropel:

»Kaj, ušla je? Pa stražnika pred vrati, pred vhodom v mramorni stolp? Ali sta spala? Dam ju obglaviti!«

Črni vran, ki so se mu počasi vračale moči, ga je skušal pomiriti. Prepričeval ga je, da sta stražnika ne-

dolžna, da nista mogla vedeti, kaj se je dogajalo v stolpni kleti. Da bi kneza še bolj prepričal, si je izmislil pravljico, ki ji je, nekako nehote, tudi sam verjel:

»Čeprav me je zagnila črna tema nezavesti, sem vendarle nekako bolj zaslužil ko zagledal hudobnega duha z velikanskimi črnimi perutnicami, ki je vzel Biserko v naročje in jo odnesel skozi stolpno okno.«

Prav v tem trenutku je znova sedla na okno Čebljavka in porogljivo zapela:

»Oj stoglavi zmaj, zaman, zaman, se trudiš, saj resnici glave ne odrobiš, ker resnica ne umira, ker resnica ne umira!«

Volkun je napel poslednje moči, se zaletel proti oknu in onemoglo ihteč, zatulil:

»Ubijte pošast, ubijte pošast, ubijte, ubijte... u...«

Zgrabil se je za levo stran prsi in pretresljivo kriknil:

»O...o...o..., v srce me je...«
Nato je le še hropel:

»V srce me je zadela, v srrr... c...e, o...o...o...«

Čebljavka se je neusmiljeno hohotala in zlovešče oznanila:

»Stoglavi zmaj, sto glav odrobila ti je resnica...«

Volkunu je črna tema zagnila oči in zavest. Zrušil se je na tla in zašepetal:

»...sto glav odrobila ti je resnica...«

Glava mu je omahnila, ustnice so mu za vekomaj onemele.

Vračnik je priskočil, ga skušal vzdigniti, pa je lahko ugotovil le še, da mu je zmanjkalo sape.

»Vse moje nasvete je zavračal,« je dejal. »Ni me hotel poslušati. Srčna kap ga je vzela. Konec! Kolikokrat sem mu jo napovedoval!«

STANA VINŠEK

MODRI IZREKI

Prej ali kasneje na svetu vsak svojo ceno spozna, za dobra in slaba dejanja življenje račun svoj poda.

Črni vran se je dobro zavedel, da je odbila poslednja ura njegove oblasti in udobnosti, in je vprašal, kaj naj storijo zdaj.

Vojin je predložil:

»Prigrabimo oblast in zavladajmo!«

Vračnik je odkimal in napovedal:

»Za jutri je tako in tako sklicana skupščina rodovnih starešin. Ta bo odločala in odločila.«

Črni vran je malodušno obupal:

»Odklenkalo nam je. Še to noč jo pobrišem čez mejo. Če sta pametna, pojdita z menoj! Le tako si lahko rešimo glave. Saj je bil v boju zoper čarovne zle duhove brez moči celó mogočni knez Volkun!«

»Niso ga ubili čarovni zli duhovi, umorila ga je pogoltnost, samomorilna sla po zlatu!« ga je zavrnil Vračnik in dejal, da bo ostal v deželi, da se nima česa bati, ker ni storil nikomur nič žalega.

Črni vran in Vojin, ki sta imela na grbi težak jerbas grehov in krivic, pa sta sklenila, da pri priči natovorita na konje nagrabljeno bogastvo in jo pobrišeta čez mejo.

Čebljavka je še poslednjič priletela in zapela, ob spremljavi burje, ki se je stiševala:

»Stoglavi zmaj, sto glav odrobila ti je resnica, je resnica, resnica zmagala je, ž njo svoboda in pravica, svoboda in pravica!«

(Konec prihodnjič)

Galeb je odletel, letel je ves dan in vso noč in je priletel do tiste strašne ječe ob morju. Potrkal je na zamreženo okence, spustil zlate nitke v ječo, da je zazvenelo, kot da bi zazvonili zlati zvončki, in spregovoril:

»To ti pošilja Zorana, morska deklica, da se odkupiš. Ljubi te!«

»Je to tista deklica, ki jo je iskalo že stotisoč mornarjev?« je vprašal Zoran in vztrepetal od srčnega veselja.

»Da, tista, tebe si je izvolila od vseh stotisočev!«

Zoran je zardel od ponosa, pri prvi je vzljubil deklico in že je mislil zavriskati od veselja in sreče. Toda spet je postal žalosten. Pobral je deset zlatih las, jih poljubil in jih spet izročil galebu rekoč:

»Poleti nad Mosor planino. Tam so moji bratje, ki se bore za svobodo. Nimajo ne orožja ne hrane ne ničesar. Ponesi jih poveljniku, prav jim bodo prišli zlati lasje!«

Galeb je tako storil. Pred poveljnika je spustil zlate lase in je odletel nazaj k Zorani. Poglavar je dal skovati iz zlatih las zlate puščice in te puščice so imele tako moč, da je vsaka predrla sto sovražnikov. Sovražniki so se pričeli umikati, a bilo jih je ko listja in trave in še velik del dežele je bil v suženjstvu.

Ko je stari galeb vse to pripovedoval Zorani, se je bridko zjokala. Še bolj je vzljubila ribiča. Izbrala je najlepše bisere, jih dala v košarico in jo izročila galebu, rekoč:

»S temi biseri se bo odkupil in bo prišel pome!«

Galeb je letel noč in dan in ko je priletel do strašne ječe, je spustil skozi lino bisere v ječo, da se je temna ječa na mah spremenila v sončen dan.

»Odkupi se!« je dejal galeb, »in pridi po Zorano, ki te ljubi!«

»Tudi jaz jo ljubim! Tako ji povej!« mu je odgovoril Zoran. »A prej ne morem k nji, dokler ne bo naša zemlja svobodna. Poleti na Biokovo

planino in stresi bisere poglavarju borcev, ki se bore za svobodo!«

Galeb je tako storil. Poglavar se je razveselil biserov nič kako. Dal jih je okovati v krogle in te krogle so imele tako moč, da je vsaka ugonobila tisoč sovražnikov.

Sovražnik se je pričel še bolj umikati, do same obale se je umaknil, tam so imeli mogočne ladje in s temi so strahovali deželo.

Ko je stari galeb vse to pripovedoval Zorani, se je še bolj bridko zjokala in še bolj je vzljubila ribiča. A galeb ji je povedal še hujšo novico. Jutri ob zori bodo sovražniki ribiča obesili in vrgli njegovo truplo morskim psom.

Tedaj se je reva zatekla k očetu po svet.

»Ali je pravšen, oče?«

»Zlate lase ni porabil zase, ampak jih je dal tistim, ki se bore za svobodo. Tako srce je dobro srce!« ji je dejalo sonce.

Tudi mater luno je vprašala:

»Ali je pravšen?«

»Niti enega bisera ni porabil zase, vse je dal tistim, ki se bore za svobodo. Tako srce je plemenito srce!«

Tedaj je dala Zorana galebu morskostrelo in je rekla:

»Z njo bo lahko ječo porušil in ušel, ter prišel pome!«

Galeb je odletel in potrkal na okno.

»Zorana ti pošilja morskostrelo. Z njo lahko ugonobiš vse ječarje in trdnjavo lahko spremeniš v prah. Zorana te čaka, ljubi te!«

»Oh kako je plemenito dekle!« je zajčkal Zoran. »Toda povej ji, da je zaprto v drugi trdnjavi tisoč mož, ki so se borili za svobodo. Tisoč je več ko en sam. Tjakaj nesi strelo, da se osvobode! Mene bodo jutri obesili, toda tisoč drugih bo živelo in me bodo maščevali. Povej Zorani, da jo ljubim!«

Galeb je odletel in ob morju je našel velikansko trdnjavo, v katero je zapiral sovražnik vse tiste nesrečnike, ki jih je ujel. Spustil je morskostrelo v ječo. Tisti hip so se zidovi trdnjave zamajali, jetniki so planili na ječarje, jih pobili in že so bili svobodni. Odšli so v hribe, da se bodo borili za svobodo.

Zjutraj zarana pa so odpeljali Zorana z ladjo na sredo morja, da ga bodo obesili na jambor v strašilo borcem, ki se bore za svobodo. Že so mu dali zanko okoli vratu, tedaj pa je prihrumelo tisoč delfinov in tako razburkalo morje, da se je ladja potopila.

Vsi sovražniki na ladji so utonili, Zoran pa je zaplaval po morju in zagledal zlato ladjo, na kateri je stala Zorana. Zajela ga je v svoje roke in ga potegnila na krov.

»Zdaj te odpeljem v svoje dvore in večno bova živela!« je rekla Zorana.

Zoran se je zresnil, postal je otožen in ji dejal:

»Ne morem s teboj, ljubljena. Moram k bratom v hribe, tam se bore za svobodo!«

Zorana je žalostno pogledala proti soncu.

»Tako je prav!« je dejalo sonce. »Svoboda je več vredna kot vsi zakladi sveta!«

»Potem pojdem z njim!« je vzkliknila deklica.

»Pravega si izbrala!« je dejalo sonce. »Pojdi z njim!«

Tisti hip ni bilo več zlate ladje in delfinov. Zoran in Zorana sta se znašla na ribičevi leseni barčici, preprosta, revna, lepa, da nič kako. V barčici sta bili dve puški, ena za Zorana, druga za Zorano, in s puško v roki sta praznovala poroko. Potlej je vetrič zapihal in barčica je pristala ob vznožju Biokove planine. Tam so ju sprejeli bratje, ki so se borili za svobodo. Poslednjikrat so napadli

sovražnika in ga pregnali iz dežele. Postali so svobodni.

Zoran in Zorana pa srečno živita na obali in njuni otroci so otroci svobode. (Konec)

GUSTAV STRNISA

Ilustr.: R. HLAVATY

Mlado sonce se nam smeje,
saj pomlad k nam v svate gre,
jug poljane nam ogreje,
drobne cvetke se bude.

Potok zdrobil je okove,
valček skočil je na plan,
šepetaje ptičke zove
v živi, prebujeni dan.

Stari bor šumi ob cesti,
v žarkih vrh se lesketa,
laska smreki se nevesti,
ki otresa se snega.

Vsa priroda tiho poje.
Stoj, zamišljen prislušuj,
v srčnem dihu čute svoje
z zvoki njenimi združuj!

Priredila: ZDENKA JERMAN

Ilustr.: ALBIN ROGELJ

Dežela bedakov (JAPONSKA PRAVLJICA)

To se je zgodilo takrat, ko je vladal neumni in nevoščljivi knez Masajuki. Neumnejši od njega so bili samo njegovi svetovalci.

Knez Masajuki ni trpel pametnih in bistroumnih ljudi. Če se je v njegovi deželi prikazal kakšen bister človek, so nesrečneža za vedno izgnali iz domovine.

Nekoč se je izgubil knezov najljubši pes. Takoj so odhiteli na vse strani kneževine brzi sli s strogim, strogim ukazom: da se ne smejo vrniti domov brez psa.

Eden izmed služabnikov je šel mimo majhnega riževega polja. Ravno tedaj ga je obdeloval ded Riske. To je bil zadnji modri človek v kneževini. Vse druge so samuraji že zdavnaj izgnali iz dežele.

Ko je zagledal deda Riska, ga je sluga za vsak primer pobaral:

»Povej mi no, ali je tekel tod mimo pes našega presvetlega kneza?«

Ded Riske se je zravnal in odgovoril:

»Pes našega kneza? Majčken kužek? Z ušesi, ki se vlečejo po tleh? Šepa na prednjo tačko?«

»Da, da, prav tega iščemo! Hitro mi povej, kam je stekel?«

»Kam je stekel? Kako naj ti povem, če ga pa še nikoli v življenju nisem videl?«

»Kako da ne? Kako pa potlej veš, kakšen je?«

»To je pa kaj preprosto! Na cesti sem opazil sled drobnih pasjih tačk.

Pri nas na vasi nimajo takšnih psov. Sledovi treh tačk so bili dobro vtisnjeni v pesek, četrta pa je bila komaj opazna. In tako sem uganil, da pes na eno nogo šepa.«

»Odkod pa veš, da se mu vlečejo ušesa po tleh?«

»Kako ne bi vedel? Poleg vtisnjenih stopinj sem opazil nepretrgano sled na obeh straneh. Pogodil sem, da ima pes dolga ušesa, ki se vlečejo po tleh.«

»Se pravi, da sam nisi videl psa? Pa mi pokaži vsaj njegove sledove.«

Ded Riske je odpeljal slugo na cesto in ta je pohitel po pasjih sledeh. Kmalu je zagledal knezovega kužka. Od vseh strani so ga obkrožali lačni vaški psi, da je revež drgetal od strahu.

Sluga je prijel kužka in pohitel v dvorec.

»Kako se ti je posrečilo najti mojega dragega psa?« je vzkliknil vradoščen knez.

Sluga je povedal gospodarju, kako mu ga je pomagal najti ded Riske. Knez je poslušal in se namrščil:

»Kaj, ta uboga kmečka para si upa vedeti več od mene?! Ta je pa lepa!«

Naslednji dan se je knezu izgubil konj. Sluge so spet pohiteli na vse strani kneževine. In spet je šel eden izmed njih mimo deda Riska.

»Poslušaj, spoštovani,« je rekel sluga, »ali ni tod mimo tekel knezov konj?«

»Knezov konj? Z belo grivo? Velik skoraj en ken¹?«

»Da, da! Brž mi povej, v katero smer je odpeketal!«

»Kam je odpeketal? Kako naj ti to povem, ko ga pa še nikoli v življenju nisem videl?«

»Kako da ga nisi videl? Odkod pa potem veš, kakšen je?«

»Tako ti povem. Na cesti sem videl sledove konjskih kopit. Po obeh straneh ceste je bilo listje osmukano v višini enega kena. Malo niže pa je veter zibal bele konjske dlake, ki so se zataknille v drevo.«

»Se pravi, da nisi videl konja? Pa mi pokaži vsaj pot, na kateri si opazil konjske sledove.«

Ded Riske, zadnji pametni človek v kneževini, je odpeljal slugo na cesto in mu pokazal sledove. Sluga je kmalu našel pogrešanega belca, ki je mulil sočno travo in z repom leno odganjal nadležne muhe.

Ko je sluga prijezdil v dvorec na

knežjem konju, ga je knez radostno vprašal:

»Kako se ti je posrečilo najti mojega dragega konja?«

Sluga je povedal, kako je bilo.

Knez se je spet namrščil:

»Ta nesramni starec ne ve, kaj se spodobi! Če bom še enkrat slišal, da ve nekaj, česar jaz ne vem, ga bom moral izgnati iz svoje slavne kneževine!«

Te besede so prišle na ušesa modremu dedu Risku, ki si jih je dobro zapomnil.

Čez teden dni je iz knežje ječe zbežal neki jetnik. Knez je bil ves iz uma od jeze, zato ker bi morali jetniku naslednje jutro odsekati glavo. Kako tudi ne, saj je ta kmet v praznik popil en kozarček sakeja¹ čez mero in zakričal čez vso vas:

»Naš knez je največji bedak v deželi!«

In ta zločinec je pobegnil! Najsi so ga še tako iskali, niso in niso ga

mogli najti. Straža je videla, da je tekel ubežnik proti hiši deda Riska, a najti ga ni mogla.

Ded Riske pa je sedel na pragu svoje kočice in se smehljal.

Že zdavnaj je uganil, da se je ubežnik povzpел v krošnjo gostega hrasta. Modri Riske je videl, da krožijo okoli hrasta vrane, pa se ne upajo sestiti nanj.

Straža je prišla deda Riska in ga privlekla v dvorec.

»Povej, kje se je skrila zločinec!« je kričal knez.

»Ne vem,« je odvrnil stari kmet. »Kako naj vem nekaj, česar ne ve sam knez?«

»Straža pravi, da je opoldne bežal

mimo oken tvoje kočice! Ti si takrat gotovo spal, lenuh!«

Ded Riske je odvrnil:

»Bržkone knez ne ve, da vstajamo kmetje pred sončnim vzhodom, spat pa ležemo šele, ko se prižgo zvezde na nebu.«

»Kaaj? Se pravi, da veš nekaj, česar jaz ne vem? Hej, straža! Izženi te ga iz moje dežele!«

Ko so slišali knezov ukaz, so dvorni bedaki zgrabili zadnjega pametnega človeka v deželi — deda Riska — in ga izgnali.

Potem ni ostal v kneževini niti en pameten človek.

Odsihmal pravijo ljudje tej deželi Dežela bedakov.

FRAN ROŠ

Ilustr.: KSENIJA PRUNK

MAMICA MOJA

KADAR SE MATI
MOJA NASMEJE,
SONCE ZASIJE
LEPŠE, SVETLEJE,
VSE ZACVETIJO
ROŽE IN VEJE,
V MOJE SRCE' PA
RADOST ZAVEJE.

KADAR PA MATI
MOJA ZAJOČE,
NJENE SOLZE' SO
GRENKE IN VROČE,
MENI UGAŠA
SONCE SIJOČE,
KO DA UMRETI
V ŽALOSTI HOČE.

MAMICA NAŠA,
BODI VESELA,
DA NAS LJUBEZEN
TVOJA BO GRELA,
DA BO NAS MALE
SREČA OBJELA!
MAMICA NAŠA,
BODI VESELA!

¹ ken = 1,81 metra

¹ sake = močna pijača, narejena iz riža

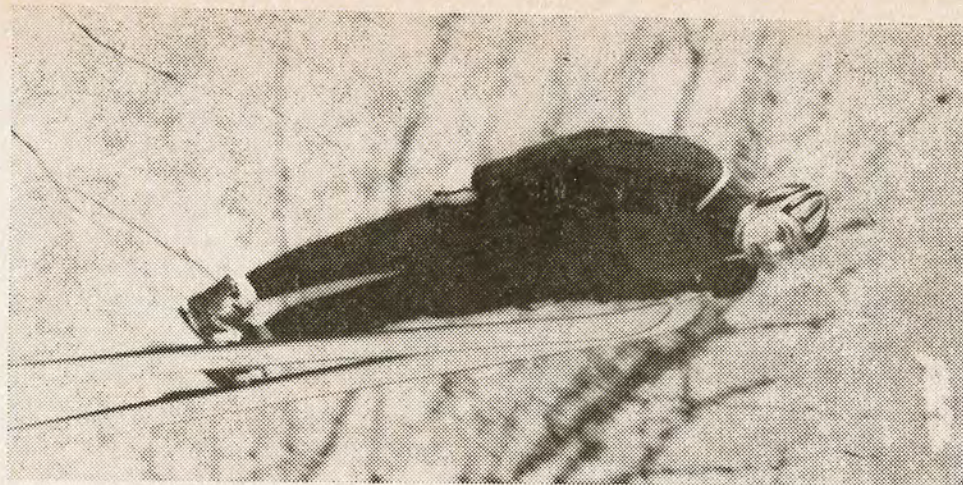
šport ■ šport ■ šport ■ šport

ČUDOVITA IN NEPOZABNA PLANICA 66

Vsi, ki so ob koncu marca prisostvovali vsaj eni tekmi v smučarskih poletih v Planici, trde, da je bilo to nepozabno doživetje. Planica je bila čudovita vse tri dni velikega mednarodnega tekmovanja, tudi prvi dan, ko jo je presenetil nov, nepričakovan sneg.

Novinarji smo tako, kakor tekmovalci in drugi gostje prebivali med planiškimimi dnevi pravzaprav na Bledu in smo se v Planico vsak dan vozili z

avtobusi. Z njimi smo se prvi dan med snežnim metežem težko in počasi prebijali v dolgi karavani vozil na zasneženi cesti, ki so jo nenehoma plužili. Prepričani smo bili, da bomo v Planico prispeli zaman, da metež ne bo ponehal in da velikanske skakalnice ne bodo mogli pripraviti. Toda ko smo prispeli v dolinico pod Poncami, smo ostrmeli. Marljivi funkcionarji, teptači snega, med katerimi so bili tudi vojaki, že od ranega ju-

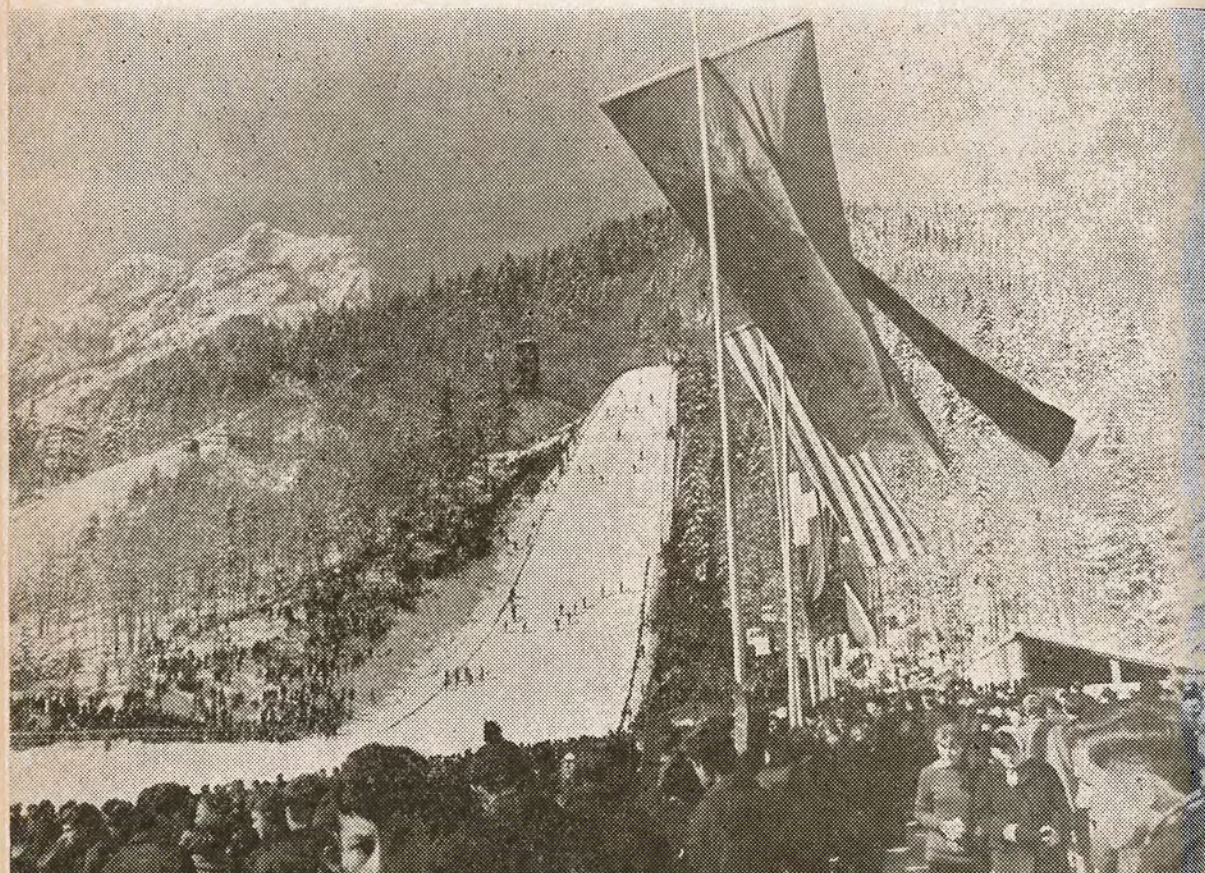
Peter Eržen, letošnji najboljši slovenski skakalec

tra niso bili križem rok. Veliki hrbet in dolg iztek 135 m skakalnice, ki bi ji že bolj pristojal naziv letalnica, je bil že očiščen odvečnega snega, teptači pa so hiteli na vso moč. Doskočišče je bilo še vedno mehko, sneg lepljiv, kar je oboje nevarno. Naposled se je v veliko veselje 10.000 gledalcev, v glavnem šolske mladine, tekmovanje začelo ob 15. uri. Sneg je ponehal po seriji poizkusnih skokov...

Potrpežljivost mladih gledalcev je bila poplačana. V drugi seriji je Čehoslovak Jiri Raska, ki je po poklicu monter, poletel 129 m daleč. To je bil nov rekord Planice, za 2 m boljši od tistega, ki ga je pred petimi leti postavil Helmut Recknagel iz NDR. Tudi Jugoslovani so bili odlični: 24-letni inženir elektrotehnike Peter Eržen iz Ljubljane je poletel 118 m in s tem rezultatom za 4 m izboljšal jugoslovanski rekord v Planici. Tudi Ludvik Zajc z Jesenic, toda študent Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani, je bil odličen s 110 m. In vrstni red po prvem dnevu: 1. Raska, 2. Scharf (NDR), 3. Eržen!... 9. Zajc...

Drugi dan, bila je sobota, je bil že lep, sončen in je privabil 20.000 gledalcev. Tokrat je skakal tudi Norvežan Wirkola, ki je bil prvi dan med gledalci, ker so mu pri prestopu iz letala v letalo v Köbenhavnu izgubili smuči. Po velikem prizadevanju planiškega komiteja so jih potem le našli in poslali z letalom v Zagreb. Vsi so z največjo radovednostjo in pozornostjo pričakovali njegov nastop. Zakaj? Björn Wirkola je namreč na svetovnem prvenstvu v Oslu osvojil naslov prvaka na 70 m in 90 m skakalnici. Wirkola je nekaj dni pred Planico v Vikersundu, v svoji domovini, poletel 146 m daleč in s tem za 1 m izboljšal svetovni rekord Petra Lesserja, ki ga je le-ta dosegel lani pri smučarskih poletih v Kulmu (Avst). Novi svetovni rekorder pa je ostal v senci Raske, Veretenikova (SZ), Neundorfa in drugih in se je moral ob koncu zadovoljiti s 7. mestom, takoj za njim -8. pa je bil že Eržen. Drugi dan tekmovanja ni bilo rekordov, bilo pa je kljub temu čudovito.

Kako je bilo v Planici zadnji dan tekmovanja, v nedeljo, je težko opi-

sati. Gledalcev je bilo 50.000, toda za vsakega je bilo dovolj prostora na toplen soncu. S svojim obiskom je počastil prirediteljev tudi predsednik republike Josip Broz-Tito. Vzdušje je bilo vedro kot sinje nebo. Tekmovalci so bili razporejeni in rekord je takorekoč visel v zraku. Tudi tokrat Raska: 130 m!. Lesser je poletel še dalje — 133 m, žal pa je padel. Navdušenje je bilo neizmerno, zlasti še, ker so imeli tudi jugoslovanski skakalci spet velik dan. Zajc je s 119 m izbolj-

šal dva dni stari Erženov jugoslovanski rekord Planice. Tudi Marjan Pečar je tokrat tvegaj dolge polete, čeprav si je pred nekaj leti pri treningu zlomil noge.

In zdaj še končni vrstni red Planice 66: 1. Raska (ČSSR), 2. Veretenikov (SZ), 3. Neuendorf, 4. Scharf, 5. Lesser, 6. Queck (vsi Vzhodna Nemčija), 7. Wirkola (Nor.), 8. Eržen..., 13. Zajc, 14. Pečar...

Dušan Kuret

drobne zanimivosti • drobne zanimivosti

Miro P.

OGROMNE PREDPOTOPNE ŽIVALI

Pred 200 milijoni let so živeli na naši zemlji orjaški plazilci imenovani dinozavri (beseda je grškega izvora in pomeni orjaškega plazilca). Te ogromne živali so gospodovale na zemlji nič manj kot 100 milijonov let. Zavri so bili raznih velikosti, od malih do orjaških, takih, ki so tehtali do 85 ton. Nekateri so bili podobni noju, nosorogu, drugi želvi, kenguruju in martinčku. Nekateri so bili neokretni, počasni, drugi gibčni in nagli.

Kako je bilo v dobi zavrov na zemlji? Zemlja je bila po večini ravnica. Alp še ni bilo, tudi Himalaja še ni vstala iz zemeljskih tal. Plitva morja so pokrivala obsežne zemeljske ploskve. Tudi letnih časov še ni bilo takih, kakor jih imamo danes. Po vsem tropskem in zmernem pasu je vladalo toplo podnebje. Po gozdovih so rastle ogromni iglavci, a manjkala so listnata drevesa. Svet je bil zelo preprosto izoblikovan in zelo dolgočasen. Po

ogromnih gozdovih so živele kače velikanske, krokodili z velikanskimi čeljustmi, a orjaški leteči martinčki s 6 meterskimi krili so se spuščali z višin kakor mali zrakoplovi. Zavri, ki so bili v družbi teh čudnih živali, so bili mrzlokrvna bitja. To sklepamo iz sedanjih mrzlokrvnih plazilcev, ki jih imamo za daljne sorodnike teh velikih nestvorov. Ogrevale jih je toplo okolje, oddajali so hrščec glas, živeli so do 200 let in bili so rastlino in mesojedci.

Največja tajna teh živali pa je njih pogin in sicer tako popoln pogin, da niso pustile za seboj niti enega pravega potomca, ki bi bil vsaj nekaj podoben izumrlim velikanom (razen krokodila, če ga smemo prištevati k tem zverem). Prirodopisci ugibajo in iščejo vzroke tega pogina. Menijo, da se je po tako dolgem življenju (100 milijonov let) ta vrsta živali »postarala« in zaradi življenjskih pogojev in hudih izprememb na zemlji ni mogla več živeti. Veliki zavri so morali postopoma po milijonih let izumreti brez potomcev.

Tiranozauer je bil ogromen zauer iz te družine, najkrvoločnejši in najhujši. Bil je do 14 m dolg in je tehtal do 10 ton. Čeljusti je imel dolge do 120 cm in v teh je imel 15 cm dolge, prišiljene zobe. Ko se je dvignil na zadnje noge, je bila glava 6 m visoko.

Brontozauer, ogromen štirinogat plazilec dolgega vratu in repa, je bil rastlinojeden in je obiral zelenje z 9 m visokih dreves. Branil se je z udarci repa. Pred sovražniki se je skrival v globoko vodo, z majhno glavo pa je opazoval okolico in vdihaval svež zrak.

Stegozauer je bil miren rastlinojeden. Skrival se je pred ostalimi mesojedci po gozdovih in plitkih jezerih. S svojimi roženimi parnimi izrastki preko hrbta do kratkega repa je bil podoben v svoji ogromnosti velikemu tanku.

Miro P.

Ali veš, da...

- da je domovina oreha Perzija in da so ga k nam prinesli mornarji.
- da teče Donava na svoji 2960 km dolgi poti skozi tri glavna mesta in sicer skozi Dunaj, Budimpešto in Beograd.
- da leži jezero Titikaka v Južni Ameriki 3854 m nad morsk gladino.
- da doseže temperatura na severnem tečaju tudi 88 stopinj pod ničlo.
- da je bil cesar Karel Veliki analfabet.

BRONTOZAUER

Učenjaki in zgodovinarji, ki raziskujejo podatke o življenju teh čudnih, ogromnih stvorov, še niso našli potrebnih zagotovil o življenju predpotopnih zaurav. Prirodopisci pravijo v svojih razpravah, da nam bo šele bodočnost odkrila čudno življenjsko pot teh velikih živali, ki so živele v davnini.

KOLAČ - norveška pravljica

Ilustr.: KSENIJA PRUNK

Je imela žena sedem lačnih otrok in je pekla božični kolač. Kolač je ležal v posodi in se debelil. Otroci so stali okrog posode in bi ga radi že jedli.

»Ah, mama, daj mi malo kolača, jaz sem tako lačen,« zaprosi prvi otrok.

»Ah, draga mama,« reče drugi.

»Ah, draga, dobra mama,« pravi tretji.

»Ah, draga, dobra, ljuba mama,« vzdihne peti.

»Ah, draga, dobra, ljuba, sladka, lepa mama,« zastoka šesti.

»Ah, draga, dobra, ljuba, sladka, lepa, mila mama,« zajoka sedmi.

In so vedno lepše prosili, ker so bili zelo, zelo lačni.

»Počakajte, da obrnem kolač!« je odgovorila mati. »Potem dobi vsak svoj del. Le pogledjte, kako je debel in velik!«

In je mati prijela kolač, da ga obrne. Ali kolač ji je padel iz rok in se zavalil proti vratom. Vrata so bila odprta in kolač je kar tako zdirjal ven in bežal po cesti. Mati je zavpila, otroci so zakričali in vsi so tekli za kolačem.

A kolač je bežal in pribežal do prve vasi.

Tam ga je srečal mož.

»Hej, kolaček, dober dan!« je pozdravil mož.

»Nikar tako ne dirjaj! Počakaj, da te pojem!«

Kolaček pa je dejal:

»Sem zbežal mami Ani, bom tudi tebi, mož Ambrož!«

In se je zavrteel prav močno ter zbežal po cesti naprej.

Pa ga sreča kokoš in reče:

»Dober dan, kolaček. Kam bežiš, počakaj, da te pozobam!«

»Sem zbežal mami Ani in možu Ambrožu, bom tudi tebi, kokoška Kokodajjska!«

In je hitro zdirjal naprej.

Sreča ga petelinček:

»Kolaček, počakaj, da te pojem!«

Reče kolaček:

»Sem zbežal mami Ani in možu Ambrožu in kokoški Kokodajjski, bom tudi tebi, petelinček Kikiriki!«

In je res zbežal ter pribežal do račke.

»Kolaček, kolaček, počakaj, da te pohrustam!«

Se zasmeje kolaček:

»Sem zbežal mami Ani, možu Ambrožu in kokoški Kokodajjski in petelinčku Kikirikiju, bom še tebi, račka Gugačka!«

In je kolaček zdirjal naprej in pridiral do gozda. Tam ga sreča prašiček:

Dober dan, kolaček! Kam pa, kam? Počakaj, greva skupaj skozi gozd, da naju ne bo strah!«

»Bog daj, prašiček Umazanček! Pa pojdiva skupaj!« odgovori kolaček in se ustavi.

Pa gresta skupaj v gozd in prideta do vode.

»Joj,« zastoka kolaček. »Zdaj se bom pa zmočil!«

»Kar na moj vrat se vsedi,« odgovori prašiček. »Ponesem te!«

Kolaček hoče skočiti prašičku na vrat.

»Ham, ham!« reče tedaj prašiček in poje kolaček.

Kolačka je bilo konec in zato je tudi naše zgodbi konec.

META RAINER

MAMINA ŠKRATA

NAŠA MAMA NI BOGATA,
IZ PRIHRANKOV SI KUPILA
NAJU JE, DVA ŠKRATA.
MIDVA, MALA ŠKRATA,
ZDAJ OD DNE DO DNE
RASEVA JI PREK GLAVE'.

JUNAK MIHA

Čevljarski mojster Urh, še vedno krepak šestdesetletnik, je sameval v prizemeljski hišici na pobočju Ahaca ob okrajku borovega gozda. Mojster Urh ni samo čevljaril, ukvarjal se je tudi s perutinarstvom. Imel je vedno kakih petdeset putk, povčini temnorjavih štajerk. Vsej kričavi družini je gospodoval postavni petelin Miha. Mojster Urh se je rad pošalil:

»V hiši sva dva gospodarja, Urh in Miha.«

Miha je bil nenavadno velik. Imel je prelep temno moder rep, ki ga je bahato razkazoval, oster, močan kljun, nad njim zamolklo rdečo dvojno rožo, na krepkih nogah pa šilaste, nabrušene kremplje, s katerimi se je seznanil marsikateri pes, če se je preveč približal njegovim varovankam. Tudi mačke so se najraje izognile njegovemu kljunu in njegovim krempljem.

Kdo bi zameril mojstru Urhu, če je Miha ponosno razkazoval znanjem in neznanim sprehajalcem, ki jih je poželenje po planinskem zraku zvajljalo v gozdove okrog Ahaca? Težko je reči, kdo se je bolj ščeperil: mojster Urh, ki je zaman skušal prisiliti dolge, rahlo posivele, čez usta viseče brke, da bi se zavihali navzgor, ali Miha, ki je ves dan kikirikal ter spanja željne sosede trgal iz toplih sanj. Sosedje so se mojstru Urhu in njegovim zgodbam o junaškem petelinu posmehovali, seveda

ne v brk, pač pa, kakor se za dobro vzgojene vaščane spodobi, za njegovim hrbtom. Delali so mu krivico, zakaj Miha ni bil samo velik, bil je celó nepremišljen junak.

Neko spomladansko, nekoliko hladno jutro, je moral najbližji Urhov sosed, učitelj Tomšič, zgodaj vstati, se odpraviti s svojimi učenci na precéj oddaljeno železniško postajo, od koder so se odpeljali na šolski izlet v Opatijo. Tomšič je stanoval v lični enonadstropnici, ki je stala približno dvesto metrov više ko Urhova hiša. Tedajci je Tomšič zaslišal obupno vreščanje Urhove kokošje družine. Kaj se godi? se je vprašal in pospešil korak po gozdni poti proti Urhovi domačiji. Urhove kokoši so pribežale iz gozda in se zatele v kurnike za mojstrovo hišo. Za njimi se je pripodila lisica; kakor strela je švignila iz gozda in zgrabila starejšo, debelejšo, počasnejšo kuro, ki ji je bil strah ohromil možgane in noge. Puta je pretresljivo vreščala in se na vse kriplje otepala. Zaman! Dolgorepna rjavka jo je čvrsto držala v gobcu, ni se pa mogla naglo umakniti, ker jo je puta neusmiljeno bila s perutnicami po gobcu in glavi.

Medtem je prihrumel Miha in bliskovito naskočil roparico, ki se ji ni niti sanjalo, da bi se petelin drznil poseči v boj. Miha je skočil razbojnici na hrbet in jo silovito šavsnil s šilastim kljunom po glavi, šavsnil

še vdrugeč in ji zasadil kljun malo ne v oko. Lisica je pretresljivo zatulila, izpustila puto iz gobca, se postavila na zadnje noge, stresla Miha

s hrba in ga zgrabila za rep. Miha se ni ustrašil, iztrgal se ji je in pustil lepi židani rep v njenem gobcu. Na bojišče sta prihitela tudi Urh in Tomšič. Lisica jo je odkurila praznih rok in skoraj skoraj za oko revnejša.

Ubogi Miha! Bil je oskuben! Kakor da ga je zvitorepka hotela vtakniti v kozico.

»Lep nisi, Miha,« ga je pohvalil Tomšič, »si pa pravi vitez!«

»Moj bog, moj bog, ob rep ga je spravila!« je tarnal mojster Urh.

»Nikar ne žalujte, mojster Urh,« ga je tolažil Tomšič. »Najini lasje, ki jih je izruvala ne vem katera lisica, res ne bodo več zrasli, najini pleši se ne bosta niti za las zmanjšali, Mihov rep pa se bo že čez kak teden znova zableščal v vsej svoji slavi in lepoti!«

Kaj hujšega, ko omeniti mojstru Urhu njegovo plešo! Pljunil je pred Tomšiča, se obrnil, odšel in jezno zamrmral:

»Nevzgojen jezikač!«

»Resnico zini pa izgini! pravijo naši južni bratje!« je jecnil Tomšič in izgubil. Poslej se mu je dolgo izogibal. Kadar je nepričakovano trčil nanj, ga je mojster tako črno pogledal, da ga je kar streslo. Niti čevljev mu ni hotel več popravljati, dokler ni nekemu nevernežu potrdil, da je bil Urhov Miha zares vitez brez primere.

Miha se je spet košatil z židanim repom. Kazalo je celó, da nosi glavo bolj pokonci kot pred bitko z rjavo roparico.

Tomšič se je neki jesenski večer vračal domov in se ustavil ob ograji Urhovega vrčička. Opazoval je ponosnega Miho.

»Zdi se mi, da bi mi ga najraje ugrabili!« se je nepričakovano oglašil mojster Urh, ki je bil trenutek prej stopil iz svoje delavnice.

»Saj nisem kokošji tat!« se je zasmeljal Tomšič.

»Tega ne trdim, priznam pa, da bi jaz takega petelina ugrabil, ugrabil bi ga, ker je junak!«

»No, no,« ga je podražil Tomšič, »če bi ne bila midva tedaj planila na bojišče, bi se bil Miha kljub vsemu junaštvu grel v lisičjem želodcu!«

»Tako torej, a?« se je razgrel. »Zdaj še vi zanikate njegovo junaštvo, kaj? Prepričan sem, da bi se Miha spravil celó na — volka!«

»Nemara celó na leva, kaj?« se je posmehnil učitelj.

»Celó na leva!« ga je ostro zavrnil. »Ali ne verjamete?«

»Ne verjamem. Miha je — kar je res, je res — junak, ni pa bedak!« mu je zabrusil Tomšič v obraz.

Odsihdob ni Urh dolgo dolgo Tomšiču popravil nobenega para čevljev, še več: niti odzdravil mu ni, ko ga je Tomšič kdaj pa kdaj srečal in ga spoštljivo pozdravil.

Pri mlinarju v tihi grapi so dobili sinčka,
dolgo praznovali rojstvo so edinčka Tinčka.
Teden dni so jedli, pili in plesali
polža pa na pot poslali.
Mlinarju se je mudilo,
polž je nesel povabilo:
»Naj podviza k njim se stric Matic,
dokler ne zmanjka jim potic!«

Polž se je hudo potil,
po vsakem metru se spočil.
Paglavcem je róge kazal
in jih s ceste je podil.
Tu in tam je kaj prigriznil,
s popotniki je moževál
in pijače se ni branil,
če mu je kdo piti dal.

Grm pa ga v senco zvabi,
polž je sit, se v listje vleže
in zaspi, smrči,
zjutraj sonce ga zbudi.
Brž na noge plane,
jesen si oči pomane.

Najrajši bi se kar zlasál
ali se oklofutál,
ker vso noč je v listju spal.

Pa spet hiti, se slini in sopiha,
za vsakim metrom urica oddiha.
Tako je romal prek livad in senožeti
in pozabil dneve šteti.

Naposled vendar le prileze vkreber
k Maticu tja na sončno reber.
Pred kočo pa je skoraj omedlel:
na pragu Tinček je sedel
in glasno stricu prste štel.
Lepo po vrsti jih naštel je do deset,
saj Tinčku bilo je že — sedem let.

polž

poštar

Sonček ima vročino

»Očka, prosim, svoj debeli
zimski kožuh mi posodi!«
»Kaj si zmisliš! Kdo aprila
še pri nas v kožuhu hodi?«

»Saj ni zame, bo za sonček —
nima jopice, ne suknje.«
»Kaj pa njemu če obleka?
V tvoji glavi, fant, so luknje.«

»Res ne čutiš? Dober teden
revež že ima vročino —
malo sapica potegne,
pa lahko dobi angino.«

VOJAN ARHAR

SKLANJATEV

Joj, moj PSIČEK!
PSIČKA ni.
Kaj se je zgodilo PSIČKU?
Glejte PSIČKA tam na gričku!
Že PRI PSIČKU se nahajam,
S PSIČKOM mucku ponagajam.

Mucek mijavka: mjav, mrnjav;
psiček laja: hav, hav, hav —
in tako napol v šali
smo sklanjatev dokončali!

Piščanček Pic

Ilustr. R. HLAVATY

Kebasti piščanček Pic je bil najmlajši in najmanjši v kurji družini, toda največji sneduh. Mati koklja ga je večkrat opazovala in svari-la:

»Picek, sinko moj mladi, ne bođi tak požeruh! Če dobiš črva, ga nikar ne pogoltni v eni sapi! Kadar nam gospodinja natrosi piče, ne misli samo na sebe, saj vidim, da kar trepetiš od same požrešnosti. To pač ni prav! Vedno se moraš spomniti svojih bratcev in sestric, ki so tudi lačni in potrebni hrane, ki jo gospodinja nasiplje vsem skupaj in ne samo tebi!«

Pic je kimal in čevkal, na materini nauke je pa kar mimogrede pozabil. Ostal je stari požeruh.

Gospodinja je pričakovala goste. Spekla je lepo rumeno pogačo. Preden jo je nesla na mizo, jo je pokušila in se kar prestrašila. Mesto da bi jo osladila s sladkorjem, se je zmotila in jo osolila z drobno soljo, ki jo je v naglici zamenjala za sladkor.

Pogača je bila pokvarjena. Gospodinja jo je odnesla kuram:

»No, bom pa vas enkrat bogato pogostila!«

Postavila je prednje kar vso pogačo.

Pic, ki je bil najbližji, je veselo poskočil. Pognal se je kar na sredo pogače, občepel na nji in jo pričel hlastno kljuvati in goltati, upajoč, da bo vso pospravil kar sam.

Tedaj se je zbrala kurja družina in pričela s pojedino.

Pic je naenkrat divje zacvilil. Kure pač niso gledale kje čepi ne-bogljeneč, od vseh strani so pridno kljuvale, kavsale s kljuni in krepko tolkle ter se zadovoljno mastile. Pri tem so pa kar mimogrede udarjale

tudi po nesrečnem Picu, ki je čepel v sredini in se ni mogel nikamor umakniti. Sem in tja je še šavsnil po pogači, pa se mu je le redkokdaj posrečilo, da je ujel kak grižljaj. Ujel pa je toliko več udarcev, saj se je krog okoli njega vse bolj ožil in udarci so padali kakor toča, da je naposled občepel polmrtev na tleh.

Pogača je bila pospravljena. Kurja družina se je razbežala. Pic se je tegoboma dvignil in prišepal k svoji mamici.

»Kaj je s teboj, otrok moj nesrečni?« se je prestrašila skrbna mati koklja.

Mladiček se je skrtil pod njene perutni in ji jel pripovedovati o svoji nezgodi.

Starka ga je poslušala in žalostno kimala. Ko je nehal, ga je spet posvarila in resno pripomnila:

»Ker si hotel sam snesti vso pogačo, si tudi zaslužil gorjačo!«

ječ • dopisi naših šolarjev • do

PSIČEK MURI

Moji teti je neka gospa podarila majhnega, bojazljivega psička. Ko smo obiskali teto, smo ga videli. Moja mama mu je dala ime Muri. Po dolgem premišljevanju smo Murija peljali k babici, ker bi moral ostati sam v stanovanju, ko gre teta učiti v Briške. Pri babici je kuža skakal in nas lovil. Mi smo skakali na posekanih drevesih. Toda on je bil še premajhen, da bi skakal tako visoko. Prišel je lajati. Doručal je hitro. Pil je mleko in je jedel kruh. Mi smo se z njim zelo zabavali.

Nekoč ga je prišla obiskat moja teta. Lovila ga je, da bi ga vsaj pobožala. A Muri se je obračal stran. Teta mu je ponudila kos mesa. Tedaj se je Muri obrnil in pritekkel k njej, zagrabil kos mesa, stekel v hlev in se tam obližoval. Za njim je pritekla muca. Hlastnila je po kosu mesa in zbežala. Teta je kužku ponujala drug košček mesa. Kužek je bil vesel, da je lahko ta košček pojedel v miru.

Sedaj je Muri dovolj velik, da bi skočil na zidove. Tudi nas sedaj hitro ujame. Rad pa trže nogavice.

Njegovo telo je močno in gibčno. Muri je pes jazbečarske pasme. Noge ima kratke in ukrivljene navznoter, da lahko izsledi divjačino, ki beži v luknje. Moja sestra ga zelo rada pestuje.

Adrijan Pahor
4. razr. Bakovlje

NAŠI SOSEDJE

Blizu našega doma stoji lepa prostorna hiša. Okoli nje se razprostira lep vrt. Na njem raste vsakovrstna zelenjava in razno sadno drevje. Naši sosedge nimajo nič otrok, imajo pa majhno psičko Fido. Fida se rada igra, ker je še mlada. Najbolj je vesela, ko ji vržem žogo. Ona jo vzame in mi jo zopet prinese. Gospa me večkrat povabi k njim. Večkrat grem z njo na sprehod. S sabo vzamemo tudi Fido. Držim jo za pas. Ko pridemo na kak travnik, jo spustim in Fida veselo teka sem ter tja. Fida mi zelo ugaja in jo imam zelo rada. Upam, da ima rada tudi ona mene.

Naši sosedge so zelo prijazni z nami. Zelim, da bi živeli še mnogo let med nami.

Sosič Irena
učenka 5. razr. Opčine - Trst

MOJE ŽIVALCE

Pri nas imamo mnogo živali. Najraje imam kanarčka. Tudi z želvo se večkrat igram. Moj očka ji je napravil lepo lesenno hišico iz lesa. Hišica je ograjena z mrežo. V kotu ima želva vodo, kjer pije in plava. Včasih jo spustim na vrt. Zelo rada je solato in radič. V hlevu imamo dve kravi in malo jagnje. Sedaj bomo kmalu imeli tudi telička. Na levi strani pa so velike kletke, kjer imamo zajčke. Pred nekaj dnevi, ko so se skotili mladiči, sem opazila, da sta dva zajčka rdeča. Bila sem zelo vesela, ker še nikoli nisem videla zajčkov take barve. Po vrtu skače pet mačk. Za hišo pa ima svoje domovanje pes Nord. Ta se je lepo sprijaznil z našo mačko Miki. Neke noči je Miki poginila. Nord jo je prinesel na stopnice, položil nanjo noge in bil zelo žalosten. Ko sem zjutraj vstala, mi jo je prinesel pred noge in zacvilil. Tudi jaz sem bila zelo žalostna. Hotela sem Miki zakopati, a tega mi Nord ni pustil. Ko sem šla v šolo, je on sam skopal jamo in jo zakopal.

Stor Sonja

5. razr. osn. šole na Opčinah

TONČEK IN URA

Drin, drin, drin,
zdaj je čas, da te zbudim!
Hitro vstani in se pripravi,
v torbi vse lepo pospravi
in ko v šolo pohitiš,
glej, da pridno se učiš!

Kalc Aleksej
uč. 3. razr. osn. šole na Katinari

Erika Scheimer, 3. r. os. šole v Barkovljah
POMLAD

Dežek

(prev. STANA VINSEK)

Živo

T. Mayzner

Dežek pada, dežek pada, mokra je že vsa livada: tu za-ll-je,
tam namoči, brizga vtilnik v nos nam skoči... Dežek padal bi brez kralja,
toda sonček mu nagaja, Dežek dela zdaj pokoro in zbeži za tretjo goro.

Veter razgrajač

(UTVA)

Zmerno

Ciril Pregelj

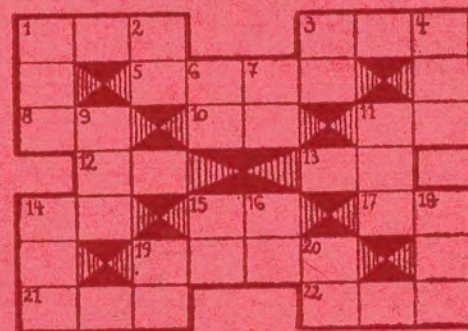
1. Veter razgrajač, veter pome-tač, brez metle po-me-ta,
2. V drevju zavr-si, preko streh buči, v hi-šo močno bu-tne,
3. Preko polja gre, zlato klasje stre, na gre-di-ce pla-ne.

1. veter razgrajač, veter pome-tač, sproti vse raz-me-ta.
2. v drevju zavr-si, preko streh buči, vra-ta za-lo-pu-tne.
3. preko polja gre, zlato klasje stre, drobno cvetje zma-ne.

ZLOGOVNA KRIZANKA

Vodoravno: 1. vrtna rastlina, 3. obed, 5. pripomoček za računanje, 8. članica družine, 10. pasja pasma, tudi del soda, 11. del lesene ograje, 12. ptica dvoživka, 13. prislov načina, 14. telesna poškodba, 15. kosilno orodje (4. skl.), 17. vrsta teže, 19. cerkev, 21. razpredelnica, 22. skala.

Navpično: 1. svetopisemsko mesto, 2. isto kot 17 vodoravno, 3. vozilo, 4. orodje, ki ga rabimo pri obdelovanju zemlje, 6. čudes, 7. gola, 9. glavno mesto Albanije, 11. nastane ob pomanjkanju hrane, 14. šine proti nebu, 15. domača žival (dvojina), 16. vsebuje morská voda (množ.), 18. mesto, kjer je pokopan pesnik Dante Alighieri, 19. nevestina oprava, 20. pokrivala.

MAGIČNI KVADRAT

Vodoravno in navpično: 1. razlog ali povod, 2. hudobija, 3. sonarodnjak, 4. obrežje, 5. pijača.

UGANKE

(Črtomir Sinkovec)

Srček ima iz grafita in životek iz dreves: polja bela, lesovita prepotuje vse počez.

Delavke krilate si zgrade palačo: v sobe, kot za svate, nosijo pijačo.

Pevci so hiše zgradili aprila, vanje pa sodčke zvalili aprila.

DOPOLNJEVALKA

Z A — — — T J E
— — — O G R A M
R — — — — J E
P R — — — A D A
O G R — — — E K

Skupine črk EGR, AJAN, IZE, PES, KIL postavi na črtice (na vsako črtico po eno črko). Z že natisnjenimi črkami boš dobil besede, ki nekaj pomenijo. Ako pravilno razvrščene skupine črk bereš po vrsti, dobiš slovenski pregovor.

Rešitve ugank pošljite uredništvu Galeba, Opčine pri Trstu, Općina, Trieste najkasneje do 15. maja 1966. Izmed treh izžrebanih reševalcev, bo izžreban reševalec, ki bo kot posebno nagrado dobil knjigo »Mladi vedež«. Potrudite se!

REŠITEV UGANK IZ 6. STEVILKE

1. KRIZANKA: Vodoravno: 1. pomaranča, 8. as, 9. kozar, 10. sel, 12. ki, 13. ne, 15. tla, 16. Ela.
Navpično: 1. past, 2. osel, 3. ak', 4. roke, 5. azil, 6. na, 7. črn, 11. la, 14. en.
2. KRIZANKA: 1. racman, 6. Irak, 7. bar, 8. as, 9. dr.
Navpično: 1. riba, 2. ara, 3. car, 4. M. K. 5. nos, 8. ar.
3. PREMENE ČRK: Brez dela ni jela.
4. UGANKE: 1. morski volk, 2. mačeha - cvetica, 3. beli zvonček - cvetica, 4. morska zvezda, 5. ozvezdje, 6. rimska cesta, 7. polževa hiša, 8. veliki in mali voz (ozvezdje), 9. sončna ura, 10. kavni mlinček.
5. POSETNICI: Marko š. Čop je pomorščak, Karla Bonič je bolničarka.

REŠITVE SO POSLALI: Franc Starec, Tatjana Černivec, Damijan Cijan, Sandi Per-
tot, Erika Scheimer, Licia Furlan, Marija Besednjak in Sergij Umek iz BARKOVELJ;
Aleksander Hrvat, Vesna Petaros, Marija Petaros, Gabrijela Zahar, Boris Kralj, Ma-
rina Pavlič, Boža Hervatič, Divna Petaros in Mariza Dilli iz BORŠTA; Ervin Gombač
s KATINARE; Jožko Širca in Anica Širca iz NABREŽINE; Gabrijela Milič, Mira Starc,
Zdenka Starc, Edvina Nabergoj, Andrej Kapun, Ariana Kapun, in Lučana Čuk s
PROSEKA; Arjela Vertovec iz ROJANA; Tatjana Sancin, Nataša Rauber, Lorena Skr-
dla, Luciana Sosič, Vesna Jurman, Irene Prasel, Stojan Kuret, Pavel Čeh in Ksenija
Dobrila od SV. JAKOBA; Nada Simoneta iz ZGONIKA ter Ingrid Kalan dijakinja III.
razr. ESS pri SV. JAKOBU.

IZŽREBANI SO BILI IN DOBE NAGRADO: Ariana Kapun, uč. 2. razr. osnov šole na
Proseku, Anica Širca, uč. 3. razr. osnov. šole v Nabrežini in Vesna Petaros, uč. I.
razr. osnov. šole v Borštu.

CENA 100.- LIR